

SATAKUNTALIITTO

1

Satakunnan maakuntakaava

Satakunnan maakuntakaava

Viranomaisneuvottelu

19.10.2009

Neuvottelumuistio

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA

Viranomaisneuvottelu

Muistio

Aika: 19.10.2009 klo 12:30 – 15:14 (Tauko 14:00 - 14:20)

Paikka: MTC Oy, Puuvillasali, Pohjoisranta 11 F, Pori

Läsnäolijat:	Marja Mäntynen	Ympäristöministeriö	
	Harri Pitkäranta	”	
	Esa Hoffren	Lounais-Suomen ympäristökeskus	
	Tuomo Knaapi	”	
	Kirsi Kärpijoki	”	
	Risto Rauhala	”	
	Juha Manninen	”	
	Tuomo Raininko	MTK – Satakuntaa	
	Altti Ylitalo	Satakunnan TE-Keskus	
	Eero Ruotsila	Länsi-Suomen huoltorykmentti	
	Juha Majala	Tykistöprikaati	
	Juha Vuorinen	Satakunnan Museo	
	Janne Uitamo	Lounais-Suomen metsäkeskus	
	Mika Penttilä	Fingrid Oyj	
	Tapio Peltohaka	Ratahallintokeskus	
	Anna- Karin Pensar	Pohjanmaan liitto	
	Seppo Rinta-Hoiska	Etelä-Pohjanmaan liitto	
	Pekka Harstila	Pirkanmaan liitto	
	Anne Aho	Maakuntakaavatoimikunnan jäsen	
	Lea Palomäki	Maakuntakaavatoimikunnan puheenjohtaja	
	Sirkka Lehto	Satakuntaliitto	
	Jukka Moilanen	”	
	Pertti Rajala	”	<i>puheenjohtaja</i>
	Teemu Salonen	”	
	Anne Savola	”	
	Tuula Telin	”	
	Erkki Älli	”	<i>muistion laatija</i>

1. Avaus, järjestäytyminen ja läsnäolijoiden esittäytyminen

Maakuntajohtaja Pertti Rajala avasi viranomaisneuvottelun, selvitti neuvottelun tarkoituksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

Todettiin, että maakuntajohtaja toimii neuvottelun puheenjohtajana ja Erkki Älli laatii neuvottelumuistion, jonka luonnos toimitetaan osanottajille kommentoitavaksi sähköpostitse. Lopullinen korjattu muistio toimitetaan kaikille viranomaisneuvotteluun kutsun saaneille tahoille.

Suoritettiin neuvottelun osanottajien esittely.

2. Satakunnan maakuntakaavaehdotuksesta saatu keskeinen palaute

Yleistä

Jukka Moilanen esitteli maakuntakaavan laadinnan syksyn 2009 työohjelmaa sekä kaavaehdotuksesta saatuja keskeisiä palautteita, mielipiteiden / muistutusten sekä lausuntojen kuntakohdasta vertailua luonnosvaiheeseen nähden sekä jakautumista maankäyttöluokittain.

Moilanen totesi, että kaikkiin kaavaehdotuksesta saatuihin muistutuksissa ja lausunnoissa yksilöityihin kohtiin (yht. 554 kpl) on laadittu vastineet, jotka on käsitelty maakuntakaavatoimikunnassa, ja jotka maakuntahallitus on hyväksynyt. Vastineet postitetaan kaikille muistutuksen- ja lausunnonantajille luonnosvaiheen tavoin.

Kaupunkikehittämisen kohdealueet, keskusverkko ja taajama-alueet

Sirkka Lehto esitteli kaupunkikehittämisen kohdealueita, keskusverkkoa sekä taajama-aluevarauksia koskevia palautteita ja niihin annettujen vastineiden perusteluja.

Keskusteltaessa vähittäiskaupan suuryksiköistä todettiin, että seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koko Porissa on 5000 kerrosneliometriä (k-m²) ja muualla Satakunnassa 3000 k-m². Ympäristöministeriön taholta tiedusteltiin mihin pinta-alat perustuvat. Todettiin, että luvut perustuvat laadittuun kaupan palveluverkkoselvitykseen sekä kunnille että kaupan edustajille suunnatun kyselyn tuloksiin.

Lisäksi tiedusteltiin, mihin Raumalla osoitettujen keskustatoimintojen ulkopuoliset suuryksiköiden aluevaraukset KM1:sten aluevaraukset (päivittäistavaroiden kerrosala alle 2000 k-m²) perustuvat. Todettiin, että merkinnät kohdistuvat olemassa oleviin kaupan yksiköihin, jotka ovat tulleet esille kuntaneuvottelussa ja joista toinen on jo osoitettu asemakaavassa. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen edustajat totesivat, ettei olemassa olevan tilanteen toteaminen ole riittävä peruste osoittaa Raumalle keskustatoimintojen ulkopuolisia vähittäiskaupan suuryksiköitä (KM1).

Ympäristöministeriön edustaja kertoi, että valtioneuvosto hyväksynee valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa määritellyn ko. inventoinnin tarkistusluettelon. ”Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2009” lähiaikoina.. Näiden soveltamiseen kaavoissa tulee mahdollinen siirtymäsäännös.

Lea Palomäki tiedusteli keskustatoimintojen alueiden laajenemismahdollisuuksista koskien etenkin Euran, Harjavallan ja Rauman C-alueita. Todettiin, että Harjavallassa keskustan laajenemista etelään rajoittava valtatie 2, rautatie eikä keskustatoimintojen laajentaminen ole myöskään maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mukaista.

Maanpuolustus- ja melualueet

Anne Savola esitteli maakuntakaavaehdotuksen maanpuolustusteeman ja melualueiden varausperusteita sekä niihin saatujen muistutusten ja lausuntojen sisältöjen pääkohtia. Melualueet on osoitettu maakunnan kummankin varuskunnan (Niinisalon ja Säskylän) alueille. Melualueista saadut muistutukset ja lausunnot koskivat yksin omaa Pohjankankaan eli Niinisalon varuskunnan aluetta. Säskylänharjun eli Säskylän varuskunnan alueelta ei melualueita koskevia muistutuksia ja lausuntoja tullut ollenkaan.

MTK- Satakunnan edustaja toi esille, että Pohjankankaan ja Säskylänharjun osalla kyse on eri aselajeista, joten asukkaiden kokemat meluvaikutukset ovat erilaiset. Lisäksi Pohjankankaan

ympäristöön sijoittuu runsaasti kotieläintuotantoa, jonka kehittäminen ja laajentaminen koetaan osin ongelmalliseksi ja epävarmaksi. Lisäksi puolustusvoimien toiminnan mahdollinen lisääntyminen herättää pelkoa myös melun lisääntymisestä.

Ympäristöministeriön edustaja mainitsi, että alueelta on oltu useaan otteeseen yhteydessä ministeriöön ja melu koetaan alueella ongelmaksi. Asukkaat ovat toimittaneet ympäristöministeriölle mm. teettämäänsä melua koskevia selvityksiä ja viestittäneet, etteivät ole tulleet riittävästi kuuliksi.

Tykistörikaatin edustaja totesi, etteivät ammunnoissa käytettävien asejärjestelmien koot ole muuttuneet 1980-luvulta lähtien eikä suunnitelmissa myöskään ole asejärjestelmien koon kasvattamista. Meluvyöhykkeet kuvastavat varsin hyvin sekä aiempaa että vallitsevaa tilannetta.

Keskusteltaessa melualueista todettiin, että kyseessä on alueen erityisominaisuutta ilmaiseva, informatiivinen merkintä. Kartalla esitetyt melualuemerkinnät kuvastavat, että alueella esiintyy melua, joka tulee ottaa huomioon toimintoja alueelle suunniteltaessa. Kaavassa osoittavat merkinnät eivät tuo eivätkä lisää alueen meluarvoja, vaan melu aiheutuu alueella suoritettavista ammunnoista..

Melualue 1:lle (me1) annetun rakentamismääräyksen mukaan alueelle ei tule sijoittaa uutta asumista tai muuta melulle herkkiä toimintoja. Keskustelussa tuotiin esille, että alueelle sijoittuva uusi asuminen ratkaistaan aina tapauskohtaisesti kunnan rakennuslupakäsittelyn yhteydessä. Uutta asumista melualueille harkittaessa ja lupakäsittelyssä voidaan meluhaitta ottaa huomioon jo mm. rakennussuunnittelussa. Ympäristöministeriön edustajat totesivat, että melumerkintään (me1) liittyvä rakentamisrajoitus on maankäyttö- ja rakennuslain 33.1 §:n mukainen ns. ehdollinen rakentamisrajoitus. Ts. lupa rakentamiseen tulee myöntää (mikäli rakennusluvan lakisääteiset edellytykset täyttyvät), jos luvan epäämisestä aiheutuu hakijalle huomattavaa haittaa eikä hakija saa kohtuullista korvausta haitasta tai aluetta lunasteta.

Ympäristöministeriön edustajilta tiedusteltiin tuleeko melualueet osoittaa maakuntakaavassa, mikäli on tehty riittävät selvitykset. Ministeriön edustajat totesivat, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioon ottaen meluvyöhykkeiden osoittaminen maakuntakaavassa on perusteltua.

Suojelu-, luonnonsuojelu- sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Erkki Älli esitteli maakuntakaavaehdotuksen suojelu-, luonnonsuojelu- sekä maa- ja metsätalousovaltaisiin alueisiin saatujen mielipiteiden ja lausuntojen keskeisimpiä, lähinnä periaatteellisia kannanottoja. Maakuntakaavassa Natura 2000-verkoston sisältyvät luonnonsuojelulla toteutettavat alueet osoitetaan luonnonsuojelualueiksi kaavamerkinnällä SL.

Keskusteltaessa Natura-alueiden merkinnästä puolustusvoimien edustaja totesi, että puolustusvoimat esitti lausunnossaan alueilleen sijoittuvien Natura-alueiden osoittamista EP-merkinnällä. Todettiin, että maanomistusolosuhteet eivät ratkaise Natura – alueiden kaavamerkintää, vaan alueen luontoarvot sekä se millä lainsäädännöllä Natura-alueet on tarkoitus toteuttaa.

Kaavaehdotuksessa Yyterin Santojen Natura 2000-verkoston kuuluva alue on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL1), koska alue on tarkoitettu toteutettavaksi luonnonsuojelulla. Porin kaupunki esittää maakuntakaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa edelleen alueen osoittamista Satakunnan seutukaavan 5 mukaisesti virkistysalueena. Ympäristöministeriön edustaja toi esille, että luonnonsuojelulla toteutettavaksi tarkoitettua Natura-alueita tulee osoittaa luonnonsuojelualueiksi, kuten edellä todettiin puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueille sijoituvista Natura-alueista. Ministeriön edustaja totesi lisäksi, että Yyterin Santojen luonnonsuojelu-

lualueelle (SL1) annettu suunnittelumääräys näyttäisi ottavan riittävässä määrin huomioon alueen virkistyskäytön ja matkailun kehittämisedellytykset.

Liikenne ja energia

Jukka Moilanen esitteli maakuntakaavassa liikenteeseen ja energiahuoltoon saatuja palautteita ja niihin annettujen vastineiden perusteluja.

Puolustusvoimien edustaja mainitsi, että VTT laatii parhaillaan tutkimusta tuulivoimaloiden vaikutuksista puolustusvoimien toimintaan ja tutkimus valmistuu kesällä 2010. Jämin osayleiskaavan luonnoksesta antamassaan lausunnossa (28.9.2009) Länsi-Suomen sotilasläänin esikunta on todennut mm., että puolustusvoimien tarpeet tulee turvata vahvistettavilla kaavamääräyksillä. Puolustusvoimien edustaja esitti tuulivoimaloiden alueen suunnittelumääräyksen täydentämistä siten, että aluetta suunniteltaessa tulee mainittujen tahojen lisäksi myös puolustusvoimille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Ympäristöministeriön edustaja totesi, että merkittävästi parannettavan tien merkintää tulee käyttää lähinnä vain silloin, kun tien profiilia muutetaan nykyisestä merkittävästi.

Ministeriön edustaja tiedusteli, mihin Kokemäki - Äetsä yhteystarvemerkintä perustuu ja mikä on tien tämänhetkinen suunnittelutarvetilanne. Moilanen totesi, että merkintä perustuu Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitettyyn pääliikenneverkkoa täydentävään esitykseen yhteystarpeesta. Yhteysväliin tulisi laatia tarveselvitys, jonka jälkeen tarkempi linjausmahdollisuus selvitetään yksityiskohtaisempien suunnitelmien yhteydessä.

3. Ympäristöministeriön puheenvuorot

Ympäristöministeriön edustajien puheenvuoroissa tuotiin esille seuraavaa:

- maakuntakaavakartta on esitystavaltaan varsin selkeä
- eräitä kaavamerkintöjen värejä (esim. MA-alueet) vaikea erottaa
- maakunnan pääkeskusten osalta (Pori ja Rauma) kaavakarttaa voisi selkeyttää esim. liitämällä kaavaselostukseen keskuksia koskevat suurennokset
- maakuntakaava-aineiston selvitys- ja taustatiedot erinomaisia
- vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT:t) on esitetty eikä aiheuta ongelmia
- eräiden aluevarausten osalta (kaupan suuryksiköt) maakuntakaavan tulkinta saattaa muodostua ongelmalliseksi. Seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön ylärajaksi Porissa on annettu 5000 k-m² ja muualla Satakunnassa 3000 k-m², mikä pienemmissä kunnissa voi olla liian korkea. Rauman KM-1 –merkinnät eivät palveluverkkoselvityksen mukaan ole selkeästi perusteltuja
- valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät melualueiden osoittamisen maakuntakaavassa, mikäli on laadittu riittävät selvitykset
- maakuntakaavamerkintöihin liittyvät määräykset näyttävät alustavan tarkastelun perusteella olevan asiallisia, eivätkä ne näyttäisi olevan ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa
- luonnonsuojelualueiden merkinnät (mm. puolustusvoimien alueille sijoittuvat Natura-alueet, Porin Yterin Santojen Natura-alue) näyttäisivät alustavan tarkastelun perusteella olevan perusteltuja
- uusia tieliikenteeseen liittyviä merkintöjä (punaiset merkinnät) samoin kuin eritasoliittymiä ilmaisevia kohdemerkintöjä käytetty varsin runsaasti siihen nähden, ettei eritasoliittymän toteuttaminen edellytä maakuntakaavamerkintää
- maakuntakaavan vahvistusta koskevat keskeisimmät kysymyksistä liittyvät vähittäiskaupan suuryksiköihin ja niiden varausperusteluihin

- maakuntakaavan laadinnan asiakirjat, taustaselvitykset / teemaraportit, liitekartat ja erillisliitteet ovat informatiivisia, selkeitä ja hyvin laadittuja, vaikka malliksi muille liitoille
- maakuntakaava sisältää varsin paljon palveluiden alueita (P) sekä työpaikka-alueita (TP), ovatko kaikki maakunnallisesti merkittäviä?
- osa teollisuusalueista sekä vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen suoja-vyöhykkeistä (konsultointivyöhykkeistä) sijoittuu tärkeille pohjavesialueille
- URPO-radan yhteystarvemerkintä on osoitettu kulkevan Natura 2000-verkostoon sisältyvän Pinkjärven luonnonsuojelun alueen läpi. Asiaan on kiinnitetty huomiota jo Satakunnan seutukaavan 5 vahvistamisen yhteydessä, joskin kysymyksessä silloin oli yhtenäinen viivamerkintä. Suunnittelumääräykseen olisi syytä lisätä ainakin luonnonsuojelulain 65 §:n huomioon ottamista koskeva vaatimus, mikäli yhteystarvetta ei esitetä luonnonsuojelun alueen ulkopuolelle

4. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen puheenvuorot

Ympäristökeskuksen edustajien puheenvuoroissa tuotiin esille seuraavaa:

- maakuntakaavan laadinnan tausta-aineistot / teemaraportit hyviä, selkeitä ja seikkaperäisiä
- maakuntakaavan laadinnassa on käytetty avointa ja vuorovaikutteista suunnittelumetodia koko prosessin ajan runsaasti
- maakuntakaavan suunnittelua on esitelty kiitettävästi ympäristökeskuksen järjestämissä kuntakohtaisissa kehittämiskeskusteluissa koko kaavaprosessin ajan
- maakuntakaavan vaikutusten arviointi on laadittu asiantuntemuksella
- maakuntakaavassa Raumalle osoitetut keskustatoimintojen ulkopuoliset vähittäiskaupan suuryksiköt ovat ongelmallisia. Yksiköt ovat lähinnä paikallisesti merkittäviä, eikä niitä sen johdosta tule maakuntakaavassa osoittaa. Raumalle osoitetut vähittäiskaupan suuryksiköiden aluevaraukset on tulkittavissa uusiksi kauppapaikkahankkeiksi, joiden vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty
- taajamatoimintojen aluetta (A) koskevan suunnittelumääräyksen neljäs kappale, jossa on määrätty paikallisesti merkittävistä vähittäiskaupan suuryksiköistä, tulisi poistaa, koska maakuntakaavan tulee pyrkiä ohjaamaan kaupan suuryksiköt ensisijaisesti keskustatoimintojen alueelle. Kunta voi kaavoituksessaan selvittää paikallisesti merkittäviksi jäävien yksiköiden sijoitumista, mutta niiden sijoituksen sallivan määräyksen antaminen maakuntakaavassa ei silti ole tarkoituksenmukaista mm. taajama-alueiden laajuuden takia. Seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön määrittely on jo kirjattu KM -alueen määräykseen.
- tärkeiden pohjavesialueiden ja näille sijoittuvien teollisuusalueiden kesken ristiriitaa, pohjavesialueille ei tule osoittaa teollisuustuotannon alueita eikä näiden laajentumisalueita
- taajamatoimintojen alueiden ja pohjavesialueiden kesken esiintyy myös paikoin ristiriitaa

5. Muiden viranomaisten puheenvuorot

Ratahallintokeskus

- maakuntakaava laadittu hyvin ja perusteellisesti
- kaavaratkaisut tyydyttävät Ratahallintokeskusta
- maakuntakaavassa esitetyt ratkaisut eivät ole ylimitoitettuja
- kaavassa ei ole otettu kantaa laadullisiin seikkoihin, kuten esim. ratojen sähköistämisiin
- kaavaan ei ole sisällytetty varsinaisia investointihankkeita, joka on oikea ratkaisu

Etelä-Pohjanmaan liitto

- maakuntakaavan esitystarkkuus hyvä
- maakuntakaava on riittävän tulkinnallinen

- Satakuntaliitto on maakuntakaavojen laadinnan kärkipäässä, josta muiden tulisi ottaa mallia
- Satakuntaliitolla on pitkät perinteet ja hyvä jatkumo kaavojen laadinnassa
- Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavoissa on eri mittakaava, joten kaavojen raja-alueelle vaikeutena on kaavojen tulkinta, kaavoissa on käytetty myös osin erilaisia kaavamerkintöjä (esim. kantatie 44)
- energiaverkon osalta kaavoissa ei esiinny merkittäviä ristiriitaisuuksia
- Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ole osoitettu melutasoltaan hiljaisia alueita. kyseinen teema käsitellään mahdollisesti vaihekaavan laadinnan yhteydessä

Satakunnan museo

- merkittävän rakennetun ympäristön kohdealuemerkintä (kh) kuuluisi olla alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevissa merkinnöissä, ei siis varsinaisissa aluevarausmerkinnöissä
- kh-merkintään liittyvässä suunnittelumääräyksessä esitetään, että vain merkittävistä kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Määräys tulisi muuttaa koskemaan kaikkia kohdetta merkittävästi muuttavia suunnitelmia ja hankkeita.
- maakuntakaavakarttaan tulisi lisätä aluetta ja kohdetta koskeva numerointi, jolloin niiden yksilöiminen alueluetteloista helpottuisi

6. Satakuntaliiton kommentteja esitettyihin puheenvuoroihin:

- pohjavesialueille sijoittuvat teollisuus- ja taajamatoimintojen alueet ovat jo toteutuneita alueita, joita on osoitettu mm. kuntien vahvistetuissa yleis- ja osayleiskaavoissa
- tärkeille pohjavesialueille ei ole osoitettu teollisuuden laajentumisalueita
- teollisuusalueiden suunnittelumääräystä on täydennetty siten, että teollisuustuotannosta tai muusta toiminnasta aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset estetään myös mahdollisilla pohjavesialueilla
- vaarallisia kemikaaleja valmistavat ja varastoivat laitokset ja näiden suojavyöhykkeet (konsultointivyöhykkeet) ovat SEVESO-direktiivin mukaisia olemassa olevia laitoksia
- palvelualueet ovat toiminnassa olevia palveluja sisältäviä alueita
- yhteystarvemerkinnot eivät ole paikkaan sidottuja, vaan paikkaan sitomattomia, informatiivisiä merkintöjä
- UPRO-radan yhteystarve merkintä osoitettiin seutukaavassa ohjeellisena ratana, radan yhteystarve noudattaa seutukaavan linjausta
- eritasoliittymien määrä on vähentynyt seutukaavaan nähden, tiehallinto toivoo maakuntakaavasta tukea omien lausuntojensa perusteiksi mm. eritasoliittymiä osoittavat paikat

7. Neuvottelun päätös

Puheenjohtaja kiitti osanottajia sekä päätti viranomaisneuvottelun klo 15:14

Muistion vakuudeksi

Satakuntaliiton puolesta

Pertti Rajala

maakuntajohtaja,
neuvottelun puheenjohtaja

Erkki Älli

projektisuunnittelija,
muistion laatija

Ympäristöministeriön puolesta

Harri Pitkäranta
ympäristöneuvos

Liite: Viranomaisneuvottelun PowerPoint -esitykset

Jakelu: Etelä-Pohjanmaan liitto
Fingrid Oyj
Gasum Oy
Lounais-suomen metsäkeskus
Lounais-Suomen ympäristökeskus
Metsähallitus
MTK- Satakunta
Niinisalon varuskunta
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan liitto
Puolustusvoimat
Ratahallintokeskus
Satakuntaliitto
Satakunnan Museo
Satakunnan TE-Keskus
Säkylän varuskunta
Säteilyturvakeskus
Tiehallinto, Turun tiepiiri
Vapo Oy
Varsinais-Suomen liitto
Ympäristöministeriö

Satakunnan maakuntakaavatoimikunta

